

snadno opravitelných. Tisk je zřetelný a cena 5 K 60 h., hledíc k době novější mírná.

Adv. Dr. Jos. Žalud.

*

Prof. Dr. Jan Krčmář: **Zákon o zabrání velkého majetku pozemkového** ze dne 16. dubna 1919 č. 215 sb. z. a n. Hartmann-Joachimovo vydání svaz. III, odd. 1. Nákladem knihk. Bursíka a Kohouta a Fr. Řivnáče, str. 1—67.

Zákon tento za těžkých bolestí na svět přišlý zavdal v kruzích právnických podnět k živé diskusi a k různým pochybnostem. Proto velice vítán jest stručný komentář jeho vydaný povoláním autorem, který jak známo byl jako expert vynikajícím účastníkem redakce zákona, a jest tudíž s to, aby podal nejspolehlivější vysvětlení o intencích komise zákonodárského sboru a o významu užitých výrazů v zákoně, pro jeho výklad velice důležitých. V úvodu zmiňuje se autor o obtížích při ústavním projednávání zákona, vykládá příčiny, proč zákonodárce nespokojil se se zákonem zmocňovacím a volil zákon deklaratorní a proč při volbě pro tuto formu nebyla přímo vyslovena expropriace velkého majetku pozemkového, nýbrž volen nový výraz »zabrání« s vypočtením práv státu k zabranému majetku na jedné straně a práv dosavadních vlastníků na straně druhé. Právníckou konstrukci poměrů právních zábořem nastalých zůstává sice nauce, ale přece aspoň negativně označuje poměry ty rovněž novým výrazem »desallo dialisace« velkého majetku pozemkového. Na to rozbírá jednotlivé paragrafy zákona exegeticky, vykládá smysl jednotlivých výrazů a předpisů zákona přihlížející vždy bedlivě ku genesi jejich, rozplácuje mnohé pochybnosti v diskusích právnických vyslovené, ale poukazuje sám k mnohým pochybným otázkám, a buď luští je známým svým bystrým a pronikavým způsobem opíraje důmyslné výklady své o jiná příbuzná ustanovení zákona, o úmysl zákonodárce a o účelnost příslušných předpisů, anebo odkazuje je na doplnění v prováděcích zákonech, jež bude nutno ještě vydati. Tím vším jest ohlášený spisek znamenitou pomůckou ku správnému pochopení záborového zákona pozemkového. Jen v několika jednotlivostech nezdají se pochybnosti jinde již vyslovené úplně rozptýleny. Tak se zdá, že slovem »děti« v § 4. nelze rozuměti všechny děti, nýbrž jen děti nezletilé anebo aspoň jen děti ve společné domácnosti s rodiči žijící, poněvadž jiný výklad nebylo by lze srovnati s předpisem § 2. Povinnost hospodařiti řádně na zabraném statku postihuje po náhledu referenta majitele zabraného majetku vždy i v tom případě, když majetek jest dán do pachtu, poněvadž k řádnému hospodaření náleží na př. i placení daní a

přirážek, odvádění dávek soukromých a placení úroků z kapitálu na zabraném majetku váznoucích, plnění depuračních povinností držitelů fideikomisů, za které ručí vůči státu majitel statku byť i zabraný majetek byl v pachtu. Ustanovení § 8., dle kterého lze na zabraný majetek vésti exekuci jediné nucenou správou, nebylo jak referent myslí, jediným vhodným východiskem z nové situace právní. Kdyby dosavadní vlastník splatný dluh hypoteční věřiteli po dobrém nezaplatil, mohl a měl by stát buď postarat se o to, aby dosavadního vlastníka k tomu donutil, na př. pohrůzkou bezodkladného převzetí zabraného majetku, nebo převodem pohledávky na cesionáře, nebo zaplatiti sám kapitál za dlužníka anebo konečně připustiti realizaci zástavního práva nuceným prodejem ve veřejné dražbě. Nemuselo by se to stát na újmu práv státu ze záboru plynoucích, poněvadž knihovní těleso nemusí býti prodáno jako celek, nýbrž může býti dle výn. mín. spravedlnosti ze dne 1. března 1910 č. 32963-9 (ve Věstníku toho ministerstva z r. 1910 str. 157 až 159) prodáno po dílcích. Bylo by jen zapotřebí, poskytnouti státu jako účastníku, jakým bez odporu jest, možnost, rozdělit hypoteku před prodejem na dílce, navrhnouti příslušnou úpravu dražebních podmínek a vyhraditi si dodatečné schválení vydražitele, aby jednotlivé dílce nedostaly se do rukou osob jiných, než v § 10. označených. Posléz uvedeným způsobem bude asi nutno postupovati při přejímání předluženého majetku ve smyslu poslední věty § 9., nemá-li býti stát vydán v nebezpečí platiti i dluhy, na něž skutečná cena zabraného majetku nestačí, anebo věřitel na svém právu zkrácen. Tento postup má tu výhodu, že soukromá práva zástavních věřitelů nebyla by nikterak zkrácena a to má nemalý význam nejen pro ně, nýbrž i pro stát, poněvadž se tím udržuje důvěra ve spravedlivost republiky a obnovuje smysl pro právo a spravedlnost ve všech vrstvách obyvatelstva značně pokleslý. Snad bylo by možno, dotyčné mezery zákona při vydání zákonů prováděcích v tomto smyslu ještě vyplniti. Poznámky tyto ovšem netýkají se vlastně ohlášeného komentáře, nýbrž zákona sama.

Kasanda.

HOVORNA.

Nové zákony proti válečné lichvě.

Nové zákony proti válečné lichvě nezbavily nás neblahého § 20. (nyní § 7. zákona č. 568), ale za to přinesly nám novou velkou potíž. Vznikla totiž otázka: Co si počne nyní soud s